

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

14.07.2025.

Rēzeknes novada pašvaldībai
info@rezeknesnovads.lv

Rēzeknes novada domes priekšsēdētājam Guntaram Skudram
guntars.skudra@rezeknesnovads.lv

**Informācijai: Rēzeknes novada pašvaldības
Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centram "Vecružina"**
tiskaducentrs@rezeknesnovads.lv

Par iekļaujošo izglītību

[1] Tiesībsarga biroja darbinieki 2025. gada 10. jūlijā iepriekš nepieteiktā vizītē Daudzfunkcionālajā sociālo pakalpojumu centrā "Vecružina" (turpmāk – Centrs) veica ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumā ievietoto bērnu tiesību ievērošanas pārbaudi. Pārbaudes laikā noskaidrots, ka trīs no Centrā ievietotiem bērniem iegūst izglītību citā pašvaldībā – Daugavpils Stropu pamatskolā –, turklāt tālā ceļa dēļ ir spiesti izmantot arī internāta pakalpojumus. Minētais skaidrojams ar speciālās izglītības programmas izglītojamiem ar garīgās veselības traucējumiem neesību Rēzeknes novada pašvaldībā. Atbilstoši Centra darbinieku paskaidrojumiem sarunas ar Izglītības pārvaldi un izglītības iestāžu vadībām situāciju nav spējušas mainīt.

[2] Ja bērnam ir ieteikta speciālās izglītības programma ar kodu 21015711, bērnam ir speciālās vajadzības. Speciālās vajadzības ir nepieciešamība saņemt tāda veida atbalstu un rehabilitāciju, kas rada iespēju izglītojamajam apgūt izglītības programmu, ņemot vērā viņa veselības stāvokli, spējas un attīstības līmeni.¹

Izglītības likuma 3. panta pirmā daļa noteic: "Ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību." Iekļaujoša izglītība ir process, kurā tiek nodrošinātas atbilstošas visu izglītojamo

¹ Vispārējās izglītības likuma 1. panta otrās daļas 14. punkts.

daudzveidīgās vajadzības, palielinot ikviena izglītojamā līdzdalības iespējas mācību procesā, kultūrā un dažādās kopienās un samazinot izslēgšanas iespējas no izglītības un izglītības ieguves procesa.² Tātad ikvienam bērnam, arī bērnam ar speciālām vajadzībām, ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību savas dzīvesvietas pašvaldībā.

Senāta Administratīvo lietu departaments ir secinājis: “[..] iespēju iegūt pamatizglītību bērnam ar speciālām vajadzībām var nodrošināt arī vispārējās izglītības iestāde, tostarp vispārizglītojošā klasē nodrošinot bērnam iespēju apgūt speciālo izglītības programmu vai vispārējās izglītības programmu pēc individuāla plāna ar atbilstošiem atbalsta pasākumiem.”³

Izglītības likuma 17. panta pirmā daļa paredz, ka katras pašvaldības pienākums ir nodrošināt bērniem, kuru dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, iespēju iegūt pirmsskolas izglītību un pamatizglītību bērna dzīvesvietai tuvākajā pašvaldības izglītības iestādē. Šī panta trešās daļas 1.² un 12. punkts noteic, ka pašvaldība nodrošina pieejamu un kvalitatīvu izglītību savā teritorijā atbilstoši valsts noteiktajiem mērķiem un personas vajadzībām un nodrošina izglītības ieguvi izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām (atbilstoši veselības stāvoklim, kas ietekmē izglītības ieguves veidu) speciālās izglītības iestādēs, pirmsskolas izglītības grupās bērniem ar speciālām vajadzībām, speciālās izglītības klasēs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā.

Situācija ar izglītību bērniem ar garīgās veselības traucējumiem liecina, ka Rēzeknes novada pašvaldība normatīvajos aktos noteiktos pienākumus nav izpildījusi. Jo sevišķi nepieļaujama ir šāda attieksme pret ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kuri izglītības saņemšanas nolūkos ir spiesti dzīvot internātā. Šie mazaizsargātās grupas bērni jau atrodies institūcijā cieš no ģimeniskas vides trūkuma, bet situācija pašvaldības bezdarbības dēļ tiek pasliktināta vēl vairāk, liedzot to nelielo stabilitātes, drošības un aprūpes daudzumu, ko bērns var saņemt Centrā.

[3] Pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto tiesībsarga kompetenci iesniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, kā arī Tiesībsarga likuma 11. panta 4. punktā noteikto tiesībsarga funkciju jautājumos, kas saistīti ar cilvēktiesību un labas pārvaldības principa ievērošanu, atklāt trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā, kā arī veicināt šo trūkumu novēršanu, aicinu Rēzeknes novada pašvaldību ieviest un īstenot speciālās izglītības

² Ministru kabineta 2021. gada 22. jūnija rīkojuma Nr. 436 “Par Izglītības attīstības pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam” 1. pielikums.

³ Augstākās tiesas 27.09.2019. lēmums lietā Nr. SKA-1601/2019 670013119.

programmu skolēniem ar garīgās veselības traucējumiem (izglītības programmas kods 21015711).

Par paveikto un plānoto lūdzu informēt **līdz 2025. gada 31. jūlijam**.

Tiesībsarga pilnvarojumā

Bērnu tiesību nodaļas vadītājas vietniece

Laila Henzele